

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

28. april 2022

Endeligt svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 324 (Alm. del) af 26. maj 2021 stillet efter ønske fra Lars Boje Mathiesen (NB)

Spørgsmål

Vil ministeren oplyse virkningen på BNP, arbejdsudbud og de offentlige finanser (umiddelbart, efter tilbageløb og efter tilbageløb og adfærd) ved, at rentefradraget afskaffes og den løbende beskatning af ejerbolig i stedet lempes? Vil ministeren samtidig kommentere de skønnede fordelingsvirkninger forskellige befolkningsgrupper imellem?

Svar

Skatteværdien af negativ nettokapitalindkomst (rentefradraget) er ca. 33,6 pct. i en gennemsnitskommune (inkl. kirkeskat), hvis den negative nettokapitalindkomst udgør mindre end 50.000 kr. (100.000 kr. for ægtepar under ét), og ca. 25,6 pct. for negativ nettokapitalindkomst herover. Beløbsgrænsen reguleres ikke. På sigt udhules det maksimale beløb, der kan give det høje rentefradrag, derfor af den nominelle vækst.

Personers kapitalindkomst opgøres som et samlet nettobeløb af positive indkomstbeløb (renteindtægter, kursgevinster på fordringer mv., afkast fra investeringsforeninger beskattet som kapitalindkomst samt nettolejeindtægter og ejendomsavancer) og negative fradragbeløb (renteudgifter, kurstab på fordringer mv., tab på investeringsforeninger beskattet som kapitalindkomst). Renteudgifter indeholder renter fra realkreditlån, banklån, studielån mv. samt virksomhedsrenteudgifter fratrukket evt. renteindtægter mv.

For ægtefæller sambeskattes nettokapitalindkomst. Positiv nettokapitalindkomst indgår i grundlaget for bundskat, topskat, kommuneskat og kirkeskat. Ved opgørelsen af topskattegrundlaget medregnes dog alene positiv nettokapitalindkomst, der overstiger et bundfradrag på 46.800 kr. i 2021 (det dobbelte for ægtepar). Negativ nettokapitalindkomst giver derimod alene fradrag i grundlaget for kommuneskat og kirkeskat. Desuden gives et nedslag i beskatningen på 8 pct. for negativ nettokapitalindkomst under 50.000 kr. (100.000 kr. for ægtepar under ét).

Den samlede skatteværdi af negativ nettokapitalindkomst skønnes at udgøre ca. 12,6 mia. kr. i 2022, svarende til en saldo-virkning efter tilbageløb på 9,7 mia. kr.

De negative kapitalindkomster skønnes gradvist at stige frem mod 2050 som følge af et forudsat stigende renteniveau. Derfor skønnes skatteværdien af negativ netokapitalindkomst at stige til 29,1 mia. kr., svarende til 22,4 mia. kr. efter tilbageløb i 2050, *jf. tabel 1*. Efter 2050, hvor renteniveauet forudsættes fuldt normaliseret, falder det skønnede årlige merprovenu gradvist, da den nominelle beløbsgrænse på 50.000 kr. i forvejen gradvist udhuler skatteværdien af rentefradraget under allerede vedtagne regler.

Boligbeskatning for ejerboliger

Boligforliget *Tryghed om boligbeskatningen* fra 2. maj 2017 og *Aftale om kompensation til boligejerne og fortsat tryghed om boligbeskatningen* fra 15. maj 2020 indebærer en omlægning af boligskatteerne fra 2024. En lempelse af boligbeskatningen for ejerboliger svarende til merprovenuet fra en afskaffelse af rentefradraget vil ikke være i overensstemmelse med boligforliget og kompensationsaftalen og vil have markant betydning for den fremtidige boligbeskatning, herunder omlægningen i 2024.

Det forudsættes, at merprovenuet fra en afskaffelse af rentefradraget først udmøntes til at reducere ejendomsværdiskatten og dernæst grundskylden for ejerboliger. Det skønnes at indebære, at ejendomsværdiskatten helt afskaffes i 2023, mens grundskylden for ejerboliger reduceres fra 2023 og frem, *jf. tabel 1*.

En så markant reduktion i boligbeskatningen for ejerboliger vil isoleret set kapitalisere sig i højere boligpriser og derved også højere ejendomsvurderinger. De højere boligpriser vil indebære, at provenuet fra ejendomsbeskatningen vil blive højere, og det beregnede mindreprovenu vil således blive reduceret. Der er i besvarelsen set bort fra denne kapitaliseringseffekt.

I 2024 vil en afskaffelse af ejendomsværdiskatten samt en mindre reduktion af grundskylden for ejerboliger indebære, at skatterabatten – der sikrer, at boligejere ikke skal betale mere i boligskat med nye regler end med nuværende regler – isoleret set skønnes at medføre et merprovenu på ca. 1,2 mia. kr. efter tilbageløb i forhold til den forventede virkning af boligskatteforliget. Det skyldes hovedsageligt, at de boligejere, der normalt ville blive kompenseret med en skatterabat som følge af deres ejendomsværdiskattebetaling, nu får en lavere eller slet ingen skatterabat.

Det er beregningsteknisk forudsat, at skatterabatten for ejerboliger fra 2025 og frem reduceres svarende til den relative stigning i merprovenuet fra afskaffelsen af rentefradraget. Det skal ses i den sammenhæng, at skatterabatten for ejerboliger som udgangspunkt ikke kan være højere end den tilhørende boligskattebetaling.

Tabel 1

Provenuvirkninger efter tilbageløb af afskaffelse af skatteværdien for negativ nettokapitalindkomst og lempelse af boligbeskatningen for ejerboliger

	2022	2023	2024	2025	2030	2040	2050	Varigt
	----- Mia. kr. 2021-niveau) -----							
1) Afskaffelse af fradrag for negativ nettokapitalindkomst	9,7	10,5	11,2	11,9	16,4	21,3	22,4	19,0
2) Reduktion i boligbeskatningen, ejerboliger	-9,7	-10,5	-11,2	-11,9	-16,4	-20,9	-21,2	-20,5
- heraf ejendomsværdiskat	-9,7	-10,2	-10,6	-10,9	-11,0	-11,6	-12,0	-11,8
- heraf grundskyld	-	-0,3	-1,7	-2,0	-5,9	-9,3	-9,3	-8,7
- heraf skatterabat ¹⁾	-	-	1,2	1,0	0,4	0,0	-	0,1
I alt (1 + 2)	-	-	-	-	-	0,4	1,2	-1,5

Anm.: Der er set bort fra potentielle kapitaliseringseffekter i skønnet for en reduktion af boligskatterne.

1) Fra 2025 og frem forudsættes skatterabatten for ejerboliger reduceret svarende til den relative stigning i merprovenuet fra en afskaffelse af rentefradraget. Det skal ses i sammenhæng med, at grundskyldsbetalingen for ejerboliger løbende reduceres og derved undgås, at eksisterende ejere af ejerboliger på sigt kan opnå en større skatterabat end deres boligbeskatning.

Kilde: Egne beregninger på en 3,3 pct. stikprøve af den danske befolkning og egne beregninger på foreløbige 2020-vurderinger for ejerboliger, der vil skulle konsolideres på et senere tidspunkt.

I 2040 og 2050 skønnes merprovenuet fra en afskaffelse af rentefradraget at være større end mindreprovenuet fra en afskaffelse af boligbeskatningen for ejerboliger svarende til et samlet merprovenu på ca. 0,4 og ca. 1,2 mia. kr. efter tilbageløb. Den varige virkning skønnes til gengæld er indebære et samlet mindreprovenu på ca. 1,5 mia. kr. efter tilbageløb, hvilket skal ses i den sammenhæng, at beløbsgrænsen for det maksimale beløb for det høje rentefradrag udhules realt over tid.

Det bemærkes, at der alene er skønnet over den umiddelbare provenuvirkning og provenuvirkningen efter tilbageløb af de ovennævnte modeller for afskaffelse af rentefradraget og ejendomsværdiskatten. Derimod er ikke opgjort en provenuvirkning efter tilbageløb og adfærd, hvilket afspejler, at de økonomiske ministerier ikke aktuelt skønner konkret over de afledte adfærdsvirkninger, herunder den potentielle ændring i arbejdsudbuddet, hverken som følge af en ændring i rentefradraget eller en ændring i ejendomsværdiskatten.

Grundskylden udgør herudover en ikke-forvridende skat og påvirker derfor som udgangspunkt ikke husholdningernes og virksomhedernes adfærd.

Det bemærkes, at rentefradraget – specielt ved det nuværende lave renteniveau – også omfatter andre renteudgifter end dem, der er knyttet til boliglån, herunder fx billån, forbrugslån etc., og at en afskaffelse af rentefradraget derfor også vil påvirke andre end boligejerne.

Rentefradraget (fradraget for negativ nettokapitalindkomst) skal ses i sammenhæng med ejendomsværdiskatten og beskatningen af anden kapitalindkomst. Forskelle i den effektive beskatning af afkastet af forskellige formueplaceringer og

gæld kan føre til, at *allokeringen* af opsparingen på forskellige typer af aktiver afviger fra, hvad der er samfundsøkonomisk optimalt. Der vil være en tendens til, at formuen placeres i de aktiver, hvor der opnås størst afkast *efter* skat, fremfor i de aktiver, der har det største afkast *før* skat. Rentefradraget er et naturligt element i en sammenhængende beskatning af afkast af boliginvesteringer og anden kapitalafkast.

En neutral skattemæssig behandling af ejerboliger indebærer, at beskatningen ikke påvirker, om husholdningerne ønsker at anbringe deres opsparing i ejerboliger eller i andre aktiver, eller om de ønsker at eje eller leje en bolig. Det kræver, at afkastet af ejerboliger beskattes svarende til beskatningen af andre anbringelser af opsparing.

Med en nominel rente på 4 pct., som er Finansministeriets skøn for renten på lang sigt, vil en neutral beskatning af boliginvesteringer i forhold til andet kapitalafkast dog kræve en ejendomsværdiskattesats på omtrent 1,1 pct., og således noget højere end den effektive sats på de forventede 0,44 pct., der følger af kompensationsaftalen.¹ Ved det aktuelle renteniveau er rentefradraget ikke for højt relativt til den lave sats for ejendomsværdiskatten. Den investeringsneutrale ejendomsværdiskattesats er således følsom over for det forudsatte renteniveau.

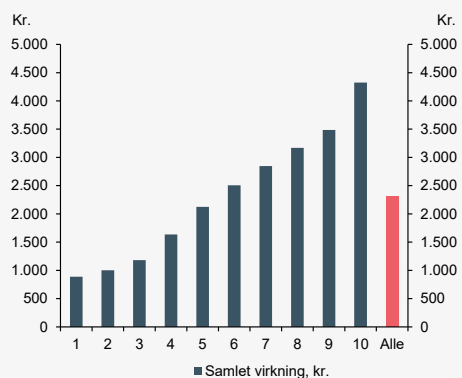
En afskaffelse af fradraget for negativ nettokapitalindkomst vil medføre et betydeligt spænd mellem skattesatserne for positiv og negativ kapitalindkomst. Det vil betyde en markant skattemæssig forskelsbehandling ved en marginal forøgelse af renteudgiften mellem personer med positiv nettokapitalindkomst hhv. negativ nettokapitalindkomst. Hvis fx en person med negativ nettokapitalindkomst optager et lån til fx en ny bil, vil skatteværdien af renteudgifterne være 0 pct. mens skatteværdien for en person med positiv nettokapitalindkomst fortsat vil være typisk ca. 37 pct. i en gennemsnitskommune og op til 42 pct.

En afskaffelse af fradraget for negativ nettokapitalindkomst vil desuden øge spændet til beskatningen af aktieindkomst og pensionsafkast. Det vil tilskynde til at nedbringe gæld frem for at investere i aktier eller at spare op til pension.

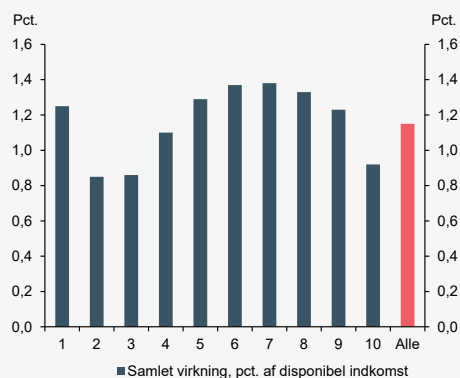
Rentefradraget er ved det nuværende lave renteniveau fordelingsmæssigt omtrent neutralt. Virkningen af rentefradraget i kroner er stigende med disponibel indkomst og størst i de øvre deciler, *jf. figur 1*. Den relative betydning for disponibel indkomst er derimod størst i 1. og 5.-8. decil, *jf. figur 2*.

¹ Konkret indebærer forskellen mellem den effektive boligafkastbeskatning og skatteværdien af rentefradraget ved en forudsat rente på 4 pct., at en familie, som køber en bolig med høj belåning, får en lavere samlet skat. Det skyldes, at værdien af rentefradraget overstiger den betalte ejendomsværdiskat (dette gælder dog kun, så længe ejendommens værdi ikke overstiger progressionsgrænsen). Familien har således en skattemæssig tilskyndelse til at købe frem for at leje.

Figur 1
Værdi af rentefradraget i 2021 fordelt på indkomstdeciler

Figur 2
Virkning af rentefradraget i 2021, procentvis ændring i ækvivaleret disponible indkomst for deciler

Anm.: Inndeling på indkomstdeciler og virkningen på forbrugsmulighederne er baseret på personernes familieækvivalerede disponible indkomster. Dvs. familiens samlede disponible indkomst fordelt ligeligt på familiens medlemmer, idet der i den samlede disponible indkomst indregnes en stordriftsfordel ved at være flere om at dele de fælles udgifter. Virkningen af rentefradraget i kroner er opgjort uden indregning af stordriftsfordele.

Kilde: Beregninger på basis af en stikprøve på 33,3 pct. af befolkningen i 2018 fremskrevet til 2021 med december 2020-forudsætninger.

Det bemærkes, at det især er yngre boligejere, der har negativ nettokapitalindkomst (netto renteudgifter). En reduktion af rentefradraget og tilsvarende nedsættelse af andre skatter vil således isoleret set indebære en omfordeling fra yngre boligejere til ældre boligejere. En afskaffelse af rentefradraget vil begrænse muligheden for, at også familier uden en stor formue har mulighed for at købe egen bolig.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister